

Nr 238.

Godkänd av första kammaren den 17 maj 1941.

Godkänd av andra kammaren den 17 maj 1941.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1941/42 till vissa privatläroverk m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 107).

Till Konungen.

I propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1941/42 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkterna 124, 128, 220 och 223 av det propositionen bilagda utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 3 januari 1941) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som bleve riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1941/42

dels till Privatläroverk: Bidrag till högre goss- och samskolor ett förslagsanslag av 618,000 kronor;

dels till Privatläroverk: Bidrag till högre flickskolor ett förslagsanslag av 572,000 kronor;

dels till Privatläroverk: Bidrag till enskilda mellanskolor ett förslagsanslag av 48,000 kronor;

dels till Understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i kvinnlig slöjd ett anslag av 20,500 kronor;

dels till Bidrag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala ett anslag av 72,000 kronor;

dels till Understöd till utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgörsmål ett anslag av 11,500 kronor;

dels till Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter ett förslagsanslag av 1,400,000 kronor;

dels ock till Kristillägg ett förslagsanslag av 7,400,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 21 februari 1941 dagtecknad proposition, nr 118, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1. godkänna av chefen för ecklesiastikdepartementet i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 21 februari 1941 angivna grunder för tillfällig löneförbättring åt vissa lärare vid statsunderstödda enskilda läroanstalter;

2. besluta, att gällande bestämmelser angående statsunderstöd för budgetåret 1940/41 till statsunderstödda enskilda läroanstalter skola äga huvudsaklig tillämpning jämväl för budgetåret 1941/42, dock att statsbidrag må utgå till sammanlagt högst 125 parallellavdelningar vid samtliga statsunderstödda privatläroverk;

3. till Privatläroverk: Bidrag till högre goss- och samskolor för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 594,000 kronor;

4. besluta, att den av 1933 års riksdag godkända ändringen i fråga om beloppet av grundunderstöd till högre flickskola skall äga tillämpning jämväl för budgetåret 1941/42;

5. till Privatläroverk: Bidrag till högre flickskolor för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 581,000 kronor;

därunder 30,000 kronor skola användas till nedbringande av terminsavgifter under läsåret 1941/42 vid vissa högre flickskolor i Stockholm under villkor, att Stockholms stad för samma tid bidrager med enahanda belopp på sätt angivits i propositionen nr 252 till 1939 års lagtima riksdag;

6. till Privatläroverk: Bidrag till enskilda mellanskolor för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 48,600 kronor;

7. såsom Understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i kvinnlig slöjd för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 24,000 kronor;

8. såsom Bidrag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 75,900 kronor;

9. såsom Understöd till utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgöromål för budgetåret 1941/42 anvisa ett anslag av 10,900 kronor;

10. till Dyrtdistillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisningsm. fl. anstalter för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 1,385,000 kronor;

11. till Kristillägg för budgetåret 1941/42 anvisa ett förslagsanslag av 7,400,000 kronor.

Den förebragta utredningen rörande de nuvarande löneförhållandena för lärarpersonalen vid de statsunderstödda privatläroverken giver vid handen, att åtgärder äro av nöden för åvägabringande av en förbättring i detta hänseende. Kungl. Maj:t har föreslagit, att i avbidan på en mera definitiv reglering på detta område provisoriska åtgärder nu skulle vidtagas, inne-

bärande dels huvudsakligen viss höjning av den tillfälliga löneförbättring, som sedan år 1925 utgår till den kvinnliga lärarpersonalen och timplärare vid statsunderstödda högre goss- och samskolor, högre flickskolor och enskilda mellanskolor, dels ock tillerkännande av tillfällig löneförbättring jämväl åt lärarinnor vid de statsunderstödda handarbets- och skolköksseminarierna.

För kvinnliga läsårsavlönade lärare samt för timplärare utgår den tillfälliga löneförbättringen liksom övriga av staten garanterade löneförmåner för närvarande med samma belopp för de olika dyrortsgrupperna. I likhet med departementschefen har riksdagen funnit denna frånvaro av dyrortsgradering vara den måhända skarpast framträdande bristen hos de nuvarande bestämmelserna. Med hänsyn härtill har riksdagen ansett sig böra bifalla Kungl. Maj:ts förslag, som för kvinnliga lärare och timplärare innebär att den tillfälliga löneförbättringen på de lägsta dyrortsgrupperna (A-ort beträffande läsårsavlönade lärarinnor samt A-, B- och C-ort i fråga om timplärare) lämnas orubbad men höjes i stigande skala för de högre dyrorterna. Riksdagen har visserligen funnit skäl tala för att höjningen av den tillfälliga löneförbättringen utsträckes även till de lägsta dyrortsgrupperna, men då en sådan åtgärd synes böra föranleda en förändring av den av departementschefen förordade skalan för förhöjningarnas storlek och för övrigt skulle i stort sett sakna praktisk betydelse, har riksdagen icke velat ifrågasätta en dylik åtgärd. Riksdagen har även godkänt förslaget om beredande av dyrortsgraderad tillfällig löneförbättring åt lärarpersonalen vid ifrågavarande handarbets- och skolköksseminarier och har ej funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i övrigt i nu förevarande sammanhang anfört och förordat.

I fråga om anslagsberäkningarna och de frågor, som departementschefen i samband därmed upptagit till behandling, har riksdagen ansett sig böra godtaga departementschefens förslag. Riksdagen har sålunda icke något att erinra mot att försöken med provningsfri intagning av elever i vissa högre läroanstalter utsträckas på sätt departementschefen förordat, eller mot att lärarinnor med understöd från förslagsanslaget till Privatläroverk: Ersättning åt vissa lärarinnor vid statsunderstödda enskilda läroanstalter beredes viss kompenstation för levnadskostnadernas stegring. Vad departementschefen anfört rörande tillerkännande av kristillägg åt vissa personal-kategorier har icke heller föranlett erinran från riksdagens sida.

Under återopande av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels godkänt av föredragande departementschefen i statsrådsprotokollet över ekklesiastikärenden för den 21 februari 1941 angivna grunder för tillfällig löneförbättring åt vissa lärare vid statsunderstödda enskilda läroanstalter;

dels beslutat, att gällande bestämmelser angående statsunderstöd för budgetåret 1940/41 till statsunderstödda enskilda läroanstalter skola äga huvudsaklig tillämpning jämväl för budgetåret 1941/42, dock att statsbidrag må utgå till sammanlagt högst 125 parallellavdelningar vid samtliga statsunderstödda privatläroverk;

dels till *Privatläroverk: Bidrag till högre goss- och samskolor* för budgetåret 1941/42 anvisat ett *förslagsanslag* av 594,000 kronor;

dels beslutat, att den av 1933 års riksdag godkända ändringen i fråga om beloppet av grundunderstöd till högre flickskola skall äga tillämpning jämväl för budgetåret 1941/42;

dels till *Privatläroverk: Bidrag till högre flickskolor* för budgetåret 1941/42 anvisat ett *förslagsanslag* av 581,000 kronor;

därav 30,000 kronor skola användas till nedbringande av terminsavgifter under läsåret 1941/42 vid vissa högre flickskolor i Stockholm under villkor, att Stockholms stad för samma tid bidrager med enahanda belopp på sätt angivits i propositionen nr 252 till 1939 års lagtima riksdag;

dels till *Privatläroverk: Bidrag till enskilda mellanskolor* för budgetåret 1941/42 anvisat ett *förslagsanslag* av 48,600 kronor;

dels såsom *Understöd åt vissa anstalter för utbildande av lärarinnor i kvinnlig slöjd* för budgetåret 1941/42 anvisat ett anslag av 24,000 kronor;

dels såsom *Bidrag till fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala* för budgetåret 1941/42 anvisat ett anslag av 75,900 kronor;

dels såsom *Understöd till utbildningskurser för lärarinnor i hushållsgöromål* för budgetåret 1941/42 anvisat ett anslag av 10,900 kronor;

dels till *Dyrtidstillägg åt lärare vid vissa statsunderstödda undervisnings- m. fl. anstalter* för budgetåret 1941/42 anvisat ett *förslagsanslag* av 1,385,000 kronor;

dels ock till *Kristillägg* för budgetåret 1941/42 anvisat ett *förslagsanslag* av 7,400,000 kronor.

Stockholm den 17 maj 1941.

Med undersätlig vördnad.